duse kogutoodangu väärtus 1937/38. p. a. 192 milj. kr-lt 1938/39. p. a. 200 milj. kr-le, milles turutoodangu väärtus oli 115 milj. kr. 109 milj. kr. vastu. Nende tulemuste põhjal võiski majandusminister L. Sepp oma eelarvekõnes 1938. aastat tasuvuse mõttes nimetada rekordiliseks viimase 10 a. tagajärgedega võrreldes. Selle väite täiendamiseks võiksime veel lisada, et kui põllumajanduse turutoodangu väärtus on viimase aasta jooksul suurenenud 6 milj. kr. ulatuses, siis seevastu põllutöölistele makstud palkade summa on kasvanud 1,9 milj. kr. võrra, tõustes 14,6 milj. kr-lt 16,5 milj. kr-le, kusjuures põllumajanduse müügiainete ostujõu indeks (1933/34 = 100) langes kaheksa kuu kestes, arvates maikuust, 116,9-lt 112,3-le.

Ent rööbiti põllumajanduse turutoodangu väärtuse tõusuga on siiski suurenenud ka põllumajanduse v õ l a k o o r m i s. Ajavahemikul 1933/34. p. a. kuni 1938/39. p. a. on põllumajanduse turutoodangu väärtus tõusnud 74,2 milj. kr-lt 115 milj. kroonile, kuigi peagu samal perioodil, s. o. 1. maist 1933 kuni 1. augustini 1938 ka talundite võlakoormis suurenes 25,8 milj. kr. võrra, tõustes 111,4 milj. kr-lt 137,1 milj. kr-le, mis ületab riigi võlgade üldsumma, millede seis 1. jaanuaril 1939 oli ca 128 milj. kr., ümmarguselt 9 milj. krooniga. Talundite võlakoormiselt makstavad intressid jne. ulatuvad arvutuse kohaselt aastas 6,4 milj. kr-le. Toodud võrdluse põhjal võib sedastada, et põllumajanduse võlastumine kestab.

Põllumajanduse poliitika peamiseks suunaks on meil võetud s a a k i d e t õ s t m i s e a k t s i o o n. Sest ainult ha-saakide suurenemine võib meil tõsta põllumajanduse tasuvust ning juurdemaksude vähendamist teiste majandusharude sissetulekute arvel. Kuivõrd madalad on aga meie saagid, selleks toome järgnevalt võrdlustabeli.

1933/37. a. k e s k m i s e l t k v i n t a a l i h e k t a a r i l t.

	Nisu	Rukis	Oder	Kaer	Kartul
Eesti	10,9	13,5	9,5	9,1	130,8
Soome	17,3	15,4	14,7	14,1	151,7
Taani	29,2	17,9	25,9	28,3	170,0
Rootsi	23,6	19,4	18,4	20,1	143,1
Norra	19,4	18,3	20,2	19,4	180,0
Saksa	22,2	17,1	19,9	20,9	164,0

Kuigi meil iseseisvusaastate kestes on ha-saagid tõusnud näiteks rukkil 1920.—24. a. tasemelt 33,6%, talinisul

Eesti kroonika 1938, lk. 43